

Posudek bakalářské práce

Anna Faulknerová: *Téma smrti ve vybraných dílech severské literatury pro děti a mládež*

Anna Faulknerová si vybrala nosné, ale také přínosné téma: analýzu smrti coby tématu v severské dětské literatuře. Jde o téma v českých zemích zatím nepříliš probádané, pro skandinávskou literaturu pro děti ovšem velmi příznačné. Diplomandka si k rozboru vybrala opravdu reprezentativní prózy, kde smrt není pouze jedním z motivů, nýbrž skutečně tématem.

Za jednoznačný přínos práce považuji, že diplomandka nevyužívá výhradně literárněvědné metody, ale její přístup k problematice je interdisciplinární. Pasáže, v nichž se diplomandka opírá o teze Kübler-Rossově ze studie *O dětech a smrti* (např. strany 36 a 49), patří v práci dle mého soudu k těm nejpodnětnějším. K jednoznačným kladům práce patří rovněž pečlivý rozbor primárních textů svědčící o diplomandčině interpretačních schopnostech. Její závěry jsou plausibilní, založené na důkladném přečtení rozebíraných norských a švédských děl. Pochvala diplomandce patří i za dobré formulační schopnosti.

Kritiku si tak diplomandka nezaslouží za to, co práce obsahuje, jako spíše za to, co v ní chybí. Například v úvodu diplomandka nastiňuje velice stručný přehled dějin norské a švédské literatury, opomíjí však zcela tvorbu Hanse Christiana Andersena (1805-1875). Andersen je sice autor dánský, nicméně v titulu práce figuruje adjektivum „severský“ a Andersenova tvorba je mimo jiné revoluční tím, že se zde autor vůbec poprvé obrací na dětského čtenáře jeho vlastním jazykem. Navíc syžet, popř. motivy z jeho proslulé pohádky „Den lille Pige med Svovlstikkerne“ („Děvčátko se sirkami“) lze v různých obměnách nalézt hned v několika diplomandkou rozebíraných prózách. Porovnání textů Astrid Lindgrenové a Josteina Gaardera s touto Andersenovou pohádkou by navíc mohlo poskytnout zajímavý vhled do proměny tematizace smrti v průběhu jednoho století. Diplomandka by si například mohla položit otázku, zda nelze konstatovat posun od chápání smrti v kontextu sociální nespravedlnosti (Andersen) směrem k vyrovnávání se se smrtí v existencialistickém smyslu bez návaznosti například na sociální nerovnost (jedinou výjimku v diplomandčině výběru představuje Lindgrenové povídka „Jižní louka“, kde je sociální aspekt rovněž tematizován).

Místy působí diplomandčiny rozborů poněkud odbytě. Diplomandka na straně 32 uvádí, že příběh Malin z Lindgrenové povídky „Hraje má lípa, zpívá můj slavík“ je iniciační, její vysvětlení tohoto termínu ale postrádám, respektive výklad, který následuje, považuji za příliš vágní. Je přitom pozoruhodné, že další interpretovaná povídka „Hou, hou, halihou!“ vykazuje vysloveně iniciační syžet, diplomandka se o tom nicméně vůbec nezmíní. Bez bližšího rozboru zůstává třeba i Gaardera parafráze Nového Zákona v románu *Jako v zrcadle, jen v hádance* (str. 48) o částečnosti lidského poznání, přitom aluze k *Prvnímu listu Korintským* jsou pro celkové vyznění Gaardera románu zásadní.

Jisté diplomandčiny formulace zase postrádají logickou souvislost. Například na straně 13 tvrdí, že „(u) Vesaase se válka a její vliv projevil v literatuře příměji, jak tematicky, tak formálně.“ Následně však z knihy *Moderní skandinávské literatury 1870 – 2000* cituje, že autorova tvorba v tomto období nabyla „převážně modernistické podoby“, spočívající „ve zvýšené alegoričnosti, symboličnosti a lyričnosti jazyka, s jehož pomocí se autor snaží vyjádřit nevyslovitelná – často iracionální – hnutí lidské duše.“ Není toto spíše protimluv?

Závěrem vyjadřuji politování nad tím, že diplomandka do své práce nezahrnula zmínku o prvním oficiálním vydání *Bratrů Lví srdce* v Čechách, jak je dokumentuje Marie Voslářová ve své magisterské práci *Český překlad a recepce švédské literatury v letech 1948 – 1989*. Tato Lindgrenové kniha nejprve kolovala v samizdatovém překladu a Voslářová zmiňuje, že si nakladatelství Albatros vyžádalo před vydáním knihy odborné psychologické

posudky, mimo jiné od profesora Zdeňka Matějčka. Z těchto posudků mohla diplomandka čerpat.

Přestože výtky tvoří větší část posudku, klady práce jednoznačně převažují. Bakalářskou práci celkově hodnotím jako velmi dobrou.

Mgr. Helena Březinová, Ph.D.
oddělení skandinavistiky ÚGS
14. 1. 2015